

ΟΙ ΣΤΗΛΕΣ ΤΟΥ «ΑΡΑΧΘΟΥ» ΕΙΝΑΙ ΑΝΟΙΧΤΕΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΤΖΟΥΜΕΡΚΙΩΤΕΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΦΙΛΟΥΣ.

Ο ΑΡΑΧΘΟΣ

Φτενά χωράφια κρατημένα με πεζούλια
κι άπιαστες γίδες που κρεμούνται στους γκρεμούς
ετούτ' είν' ή πατρίδα μας' μιά ή πούλια
δὲ λάμπει πὸ καθάρια σ' άλλους ούρανοὺς. Γ. Κ.

● ΜΗΝΙΑΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΑΡΤΑΣ ●

ΠΕΡΙΟΔ. Β' - ΧΡΟΝΟΣ 3ος

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ :
ΠΑΤΗΣΙΩΝ 14 - Β' ΟΡΟΦ.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 23

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΧ. 15

ΙΟΥΛΗΣ 1979

ΤΑ ΦΡΑΓΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΡΑΧΘΟΥ

ΤΟΥ ΧΡΗΣΤΟΥ ΑΝΤΩΝΙΟΥ

Για μιά ακόμη φορά το χωριό μας δοκιμάζεται από την άβεσθαιότητα. Παλαιότερα λόγω του φράγματος Πουρναριού το χωριό μας δεν ήταν βιώσιμο με αποτέλεσμα, ούτε φῶς, ούτε νερό, ούτε τίποτε το αξιόλογο δεν μπορούσε να γίνει. Τελικά «έγινε βιώσιμο» και τελευταία τύχα με μερικών ευεργετημάτων όπως είναι γνωστό.

Σήμερα όμως πάλι με τις ανακοινώσεις της ΔΕΗ για νέα φράγματα δημιουργήθηκε νέα κατάσταση που έφερε σύγχυση, άγχος και αναστάτωση στους πατριώτες μας. Πάρα πολλοί ήταν εκείνοι που σκέφτονταν να κάνουν ένα σύγχρονο σπιτάκι στο χωριό ή να διατηρήσουν το παλαιό βελτιώνοντάς το. Όμως τώρα «υπό την απειλή» του φράγματος όλοι τάχουν χαμένα.

Όσο όμως άφελείς κι' αν είμαστε πρέπει να λάβουμε υπ' όψη: τη διεθνή ενεργειακή κρίση και ιδιαίτερα την κρίση της Ελλάδας. Κρίση

που για να αντιμετωπιστεί κατά κάποιο τρόπο, θα πρέπει να γίνει αξιοποίηση των εγχώριων πηγών ενέργειας και υποκατάσταση κατά το δυνατόν του πετρελαίου με άλλες μορφές ενέργειας.

Τέτοιες μορφές ενέργειας που μπορούν άμεσα να αξιοποιηθούν είναι: των λιγνιτικών κοιτασμάτων, των υδατοπτώσεων (φράγματα), ήλιακή και φυσική ενέργεια. Πηγές που αν τις είχαμε εκμεταλλευτεί ενωρίτερα δε θα θρискόμαστε τώρα στη δυσχερέστατη αυτή θέση. Παρά τις διαβεβαιώσεις της ΔΕΗ ότι τα φράγματα θ' αρχίσουν μετά το '89 και χωρίς ν' είμαστε προφήτες έχουμε την γνώμη ότι τα φράγματα θα αρχίσουν συντομώτατα. Άλλοίμονο αν τούτες τις εγχώριες πηγές τις εκμεταλλευτούμε τόσο αργά!

Άλλοίμονο αν την άμεση κρίση προσπαθήσουμε να αντιμετωπίσουμε ύστερα από μιά δεκαετία διότι τότε πλέον θα είναι πολύ αργά..

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑ

ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ '79

Ο ήλιος μισοσυρανοίς, το καμίνι αναμένο, ο ιδρώτας ποτάμι, οι τσιμέντινοι φούρνοι στο φόρτε, τα καυσάκια πνίγουν, ή άνάσα κομμένη, το μεροκάματο φτηνό, το νοίκι ανεβασμένο, το ηλεκτρικό ψηλά, ή δενζίνη ληψή, Κυριακή μονά ζυγά, ή ντομάτα 50, το ψωμί...

Κι ή θάλασσα δυό δρασκελιές μιά με τί. Μήτε τραίνο, μήτε λεωφορείο, μήτε Ι.Χ. Κι' αν βρείς κι' αν φτάσεις είναι φίσκα.

Φίσκα πετρέλαιο, φίσκα παιδιά που κολυμπούν, φίσκα θρωμιά, φίσκα καρδιά, θάρκες, κότερα, κανώ, υπατίτιδα κολοβακτηρίδια.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΥΓΙΕΙΝΗΣ

Έπιτρεπτόν δριον κολοβακτηριδίων στο κυδικό έκατοστό νερού (περίπου μιά κουταλίτσα) ένα (1).

Έπιροπή καταμετρήσεως μολύνσεως (Π.Κ.Ο.Ε.) για την Έλευσίνα 23.000 στα 100 κυδικά έκατοστά. Δηλαδή σε μιά κουταλίτσα υπάρχουν 230 τέτοια κολοβακτηρίδια (παθογόνα μικρόβια). Τί; νερό είναι αυτό; ή σκέτο κολοβακτηρίδιο; ή σκέτη υπατίτιδα, ή σκέτη θρωμιά, ή σκέτος θόθος; Και τα παιδιά κολυμπούν και τα ψάρια φοφούν, κι' ή ζωή όλο πεθαίνει λίγο-λίγο αλλά σταθερά μόνιμα. Αυτά στην Έλευσίνα.

Στη Βάρκιζα λίγο καλλίτε-

ρη ή κατάσταση κι' οι άκτες γέμισαν πινακίδες «άπαγορεύεται ή κολύμβηση» ή φράχτηκε για εισιτήριο όπου είναι λιγότερο δρώμικη, γιατί καθαρή θάλασσα δεν υπάρχει.

—Καθαρός άέρας δεν υπάρχει.
—Καθαρό νερό δεν υπάρχει.
—Καθαρό ψωμί δεν υπάρχει.
—Καθαρό προσφάι δεν υπάρχει.
—Καθαρή αλήθεια δεν υπάρχει.
—Καθαρή ζωή δεν υπάρχει.
—Παντού μόλυνση.
—Παντού θρωμιά.
—Παντού σάπια.
—Παντού κολοβακτηρίδια.
—Κρέατα σάπια.
—Φρούτα σάπια.
—Συνείδηση σάπια.
Φακελάκια και καπέλα παντού.

Καπέλο στο κρέας.

Καπέλο στη ντομάτα.

Καπέλο στο καρπούζι.

Καπέλο στο κεφάλι, για τον πυρωμένο ήλιο.

Καπέλο στη μύτη, για τη θρωμιά.

Καπέλο στα μάτια, να μιά βλέπουν, γιατί τίποτα σωστό και τίποτα όρθριο δεν έμεινε που θά τα ψχαριστήσει πέρα απ' το χαζοκούτι που ξεπλάνει και τη λίγη γνώση που άφησε άφυλάκωτη ή καθημερινή πάλη και το κυνήγι του μεροκάματου.

ΑΘΗΝΑ — ΠΡΩΤΕΥΟ Γ.ΣΑ — ΖΕΣΤΗ — ΜΙΚΡΟΒΙΑ — ΚΑΠΕΛΛΟ — ΦΑ-

Η ΖΕΥΞΗ ΡΙΟΥ - ΑΝΤΙΡΙΟΥ

Στις αρχές του 1980 προγραμματίζεται ή έναρξη της ζεύξης Ρίου — Αντιρίου.

Τα παραπάνω αναφέρθηκαν από εκπροσώπους της κυβέρνησης (Παλιουκρασάς, Τσιμ-

πλάκος) σε ενημερωτική σύσκεψη που έγινε στο «Ευγενίδειο», προς τους εκπροσώπους 62 ελληνικών και ξένων τεχνικών οίκων, που ενδιαφέρονται να κατασκευάσουν το παραπάνω έργο με ανταποδοτικότητα.

ΚΟΙΝΟΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ

Κάνομε γνωστό στους κατοίκους της Κοινότητός μας και εις τους άπανταχοῦ διαμένοντας χωριανούς μας, ως και των γειτονικών μας Κοινοτήτων (Ανεμοράχης, Διστράτου, Κυψέλης, Ράμιας, Σκούπας, Ροδουγής κ.λπ.) ότι το πανηγύρι που γίνεται κάθε χρόνο στους Ναζαίους την 8ην του μηνός Σεπτεμβρίου, έορτή της Παναγίας (γέννηση αυτής) λόγω του ότι αρχίζει το φθινόπωρο και οι καιρικές συνθήκες δεν είναι ποτέ καλές, τις περισσότερες φορές δεν πραγματοποιήθηκε, γι' αυτό

Αποφασίστηκε

από τους κατοίκους του Συνσμου Ναζαίων να γίνεται το πανηγύρι ενωρίτερον και επί δύο (2) ήμέρες ήτοι: την 22αν και 23ην του μηνός Αύγούστου επίσης έορτή της Παναγίας (Απόδοσις κοιμήσεως Θεοτόκου).

Κεντρικό 30 Απριλίου 1979
Ο Πρόεδρος της Κοινότητας
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΑΛΙΑΚΑΤΣΟΣ

ΚΕΛΑΚΙ — ΦΟΥΡΝΟΣ — ΒΡΩΜΑ.

Χαμένη ζωή, χαμένος καιρός, χαμένος κόπος.

Αχ! πόσο αποθύμωσα κολύμπι στα Βυράγγια, στον Άραχθο!

ΟΜΟΡΦΙΕΣ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ ΜΑΣ (Ο ΑΡΑΧΘΟΣ)

Συμπατριώτες: Χαρείτε τις όμορφιές τωῦ χωριού μας. Κάντε διακοπές στο χωριό μας.

ΑΓΡΟΤΙΚΑ...

Σε 110 δίσ δραχ. υπολογίζεται το ποσό που θα χρειαστεί για να ικανοποιηθούν τα αιτήματα των Έλλήνων άγροτων—Περιοδικό Πολιτικά θέματα—

● 45 δίσ είναι για την αναπροσαρμογή τιμών ασφαλείας.

● Άλλα τόσα το πάγωμα των άγροτικών χρεών που ζητούν οι άγροτικοί σύλλογοι.

● 20 δίσ για τον τριπλασιασμό των συντάξεων.

Ένα σύνολο που ξεπερνάει τα 110 δίσ, ποσό που ή κυβέρνηση πρέπει ή να επιβαρύνει τον κρατικό προϋπολογισμό, πληρώνοντας ή ίδια τα ποσά αυτά ή πρέπει να βάλει φόρους, εισφορές κ.λπ.

Όμως στη δεύτερη περίπτωση θα παρουσιασθεί αναταραχή στις κοινωνικές τάξεις που για να αντισταθμίσουν τα δάρη θα προβάλλουν και αυτές καινούργια αιτήματα.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ

Η εκδρομή που προγραμματίστηκε για την Λίμνη Βουλιαγμένη Λουτρακίου (8.7.79) τελικά την τελευταία στιγμή, ύστερα από επιθυμία πολλών συμπατριωτών έγινε στη Πολιτικών Εύβοίας.

Ένα 50άρι πούλιμαν του συμπατριώτη μας Κώστα Αναγνωστάκη στάθηκε ικανό να εξυπηρετήσει τους πατριώτες και φίλους που απόμειναν ακόμη στην Αθήνα, πριν φύγουν για

τις διακοπές τους και έδωσαν το παρόν στην εκδήλωση.

Μέσα στο πούλιμαν ακούστηκαν πάμπολες ανέκδοτες και διασκεδαστικές ιστορίες που άφορούσαν πρόσωπα και γεγονότα του χωριού μας και που άξιζει το κόπο να γραφούν κάποτε όλες σ' ένα βιβλίο.

Στη συνέχεια το διπλό μπάνιο (πρωί και απόγευμα) στη θάλασσα, ή ανάπαυση κάτω ά-ΣΥΝΕΧΕΙΑ στη σελίδα 4

ΑΡΑΧΘΙΝΗ ΣΑΤΙΡΑ

«Απαράδεκτος» επιστρέφεται!...

Με δυό τόξα και δυό λέξεις και μιά υπογραφή στο πλάι κάποιος με άγνές όρέξεις μάζεπεστρεψε τον Μάη.

Ένωσά την ψημερίδα, και το είκοστό μας φύλλο, κι' έρωτώ με κάποια έλπίδα τον μελλοντικό μας φίλο.

Γιατί δγάλατε με τρόπο την μονάκριδη καρφίτσα; Γιατί κάνατε τον κόπο φίλε... με την πατερίτσα;

Μήπως σ'α ενδιαφέρει για τα τόσα ευχετήρια; γι' όσα γράφει για τη φτέρη; για σχολεία και πανηγύρια;

Η «Σ.Ε.»

Ο ΓΑΜΟΣ

Όπως θυμάται η ΘΕΟΔΟΣΙΑ Γ. ΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
Επιμέλεια: ΝΩΝΤΑ ΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Συνέχεια από το προηγούμενο και τα όργανα παίζουν το τραγούδι της πεθεράς :

«Έβγα κυρά και πεθερά για να δεχθής την πέρδικα την πέρδικα την πλουμιστή πῶχει πλουμπιδία στο λαιμό πλουμπιδία στο κεφάλι
Γιά ιδέστε της πῶς περπατεί σάν ἄγγελος με το σπαθί
Αὐτοῦ στήν πόρτα πού θά μπῆς ἥλιος, φεγγάρι νά φανῆς».

Ἡ νύφη φιλεῖ τὸ χέρι τῆς πεθεράς κι' ἐκείνη τὸ μάγουλό της, τὴν ἀγκαλιάζει καὶ τὴν φιλεῖ φόρεμα καὶ τὴν ὁδηγεῖ στὸ σπίτι.

Στὸ τραπέζι θά καθίση μαζί δίπλα στὸ γυιό της, γαμπρό καὶ τὸ νουνό. Πρὶν ἢ νύφη πατήσῃ τὸ κεφαλόσκαλο σκορπᾷ κουφέτα ἀπὸ τὸ γάμο της σταυρωτά. Ἀπὸ δῶ καὶ πέρα τὸ γενικὸ πρόσταγμα -τελετάρχης- ἀρχηγός ἄς ποῦμε εἶναι ὁ Νουνός, πού καθορίζει τὰ πάντα ἀπὸ τὸ πού θά καθήσῃ ὁ καθένας καὶ τὴν τάξη τοῦ γλεντιοῦ πού ἀρχίζει.

Σιγά - σιγά φτάνει τὸ θράδυ καὶ τοιμάζεται, στὸ μεταξὺ

τὰ φαγητά, ἐτοιμάζονται, τὰ κουταλοπήρουνα δίνουν χαρμόσυνο χαμπέρι στὰ πεινασμένα στομάχια. Τὸ τραπέζι στρώνεται, τ' ἀχνιστὸ φαί σερβίρεται κι ὁ παπᾶς πρῶτος ἀπ' τοὺς καλεσμένους θλογαίει. Ἄν λείπει, θλογαίει ὁ γεροντότερος ἢ ὁ νουνός, στὸν ὁποῖο συνήθως σερβίρουν τὸ κεφαλάκι τοῦ σφαχτοῦ, καὶ ἀνάθουν τὰ κουτάλια καὶ τὰ χωρατά. Σάν τοῦ στομαχοῦ χορτάσει ἡ πείνα, τότε ὁ γεροντότερος ἢ ὁ κάπως καλὶφωτος ἀρχίζει τὸ τραγούδι τῆς τάβλας καὶ στίχο-στίχο τὸν ἐπαναλαμβάνουν ἡ ἀπ' ἐδῶ καὶ ἡ ἀπ' ἀπέναντι παρέα :

«Σ' ἐτοῦτ' τὴν τάβλα ποῦμαστέ, σ' ἐτοῦτο τὸ τραπέζι τὸν ἄγγελο φιλεύομε καὶ τὸν χριστὸ κερνάμε καὶ τὴν παρθένα Δέσποινα τὴ διπλοπροσκυνᾶμε νά μᾶς χάριση τὰ κλειδιά, κλειδιά τοῦ Παραδείσου. Ν' ἀνοίξω τὸν Παράδεισο νά μπῶ νά σεριανίσω νά δῶ τοὺς πλούσιους πῶς περνοῦν κι τοὺς φτωχοὺς πῶς στέκουν Δεξιὰ μεριά ἡ φτωχολογιά κι ἀριστερὰ τὰ πλούτη. Φτωχοὶ κρατοῦν στὰ χέρια τους λαμπάδες ἀναμμένες. Κι οἱ πλούσιοι πάλι κρατοῦν σακκούλες θουλωμένες».

Κατόπιν ἀρχίζει ἄλλος τραγουδιστής :

«Φίλοι μ' καλῶς ὥρισάτε νά φᾶμε καὶ νά πιοῦμε κι αὐριο καλὲς ἀντάμωσες ὡς ν' ἀνταμωθοῦμε Μέσ' τὸν Ἀϊ-Λιά στὸν πλάτανο ποῦναι μιά κρύα θρύση πῶχουν οἱ κλέφτες μάζωξη, πῶχουν παλῆα λημέρια ποῦχουν ἀρνιά πού φέρονται, κριάρια σουφλισμένα πῶχουν κι ἕνα γλυκὸ κρασί ἀπὸ τὴν Ἁγία Μαύρα Πόχον τὴν Ρήνα στὸ πλευρὸ πού τοὺς κερνάει καὶ πίνουν —Κέρνα μας, Ρήνα, κέρνα μας, κέρνα ὅσο νά φέξη ὅσο νά σκάσ' ὁ Αὐγερινός, νά πάη ἡ πούλια γιόμα».

Ἦστερα διάφορα τραγούδια χορὸς μέχρι τὶς μικρὲς μετὰ τὰ μεσάνυχτα ὡρες ὅπου φέρουν τὸ «κανίσκι» τοῦ ΝΟΥ-ΝΟΥ «καθάρσιο» σταρένιο ψωμί, ἀρνὶ ψητὸ καὶ καλὸ κρασί, ὅλοι πέρνουν ἀπ' τὸ πλούσιο «κανίσκι» τρῶνε καὶ τραγουδοῦν.

Σάν ἔρθῃ ἡ ὥρα τοῦ κεράματος ἀπ' τὸ κρασί τοῦ νου-

νοῦ τότε ὁ νουνός ὀρίζει ἕνα διανομέα τοῦ κρασιοῦ τοῦ τὸν «Ντελὴ Πασιά» πού μετὰ τὴ σειρά κερνᾷ κρασί σ' ὅλους ἀρχίζοντας ἀπὸ τὸ γεροντότερο τῶν παρόντων. Ἐκεῖνος πάλι παίρνει τὸ ποτήρι καὶ ὀρθίος δίνει εὐχὲς στὸ Νουνό, γίνεται τότε τὸ λεγόμενο «γιεμάτο τοῦ Νουνου» :

«Τὸ γεμάτο τοῦ Νουνου καλῶς ὥρισε τὸ γιομάτο τοῦ Νουνου. Τοῦτο τὸ γιομάτο τὸ παραγιομάτο τὸ πίνωμε σὲ ὑγεία κι εὐτυχία τοῦ κυρ - νουνου».

Γεῖα του καὶ χαρὰ του καὶ καλὴ καρδιά του νά ζήσουν τ' ἀναδεχτούδια του καὶ τᾶλλα τὰ παιδιά του (καὶ στὴ χαρὰ του —ἂν εἶναι ἀνύπαντρος).

Στὴ χαρὰ τῶν ἀνύπανδρων καὶ ὅτι ποθεῖ ὁ καθένας».

Πίνει κι' εὐχεται καὶ καλεῖ τὸν Ντελὴ πασιά νά ὀρίσῃ τὸν ἐπόμενο πού θά πάρῃ τὸ ποτήρι καὶ θά πῇ τὸ γιομάτο πίνοντας, κι ὁ γεροντότερος πρωτοκάτοχος τοῦ ποτηριοῦ ἀπευθύνεται στὸν ὀρισθέντα καὶ λέει καλῶς νά σεῦρω «τάδε μου»

«Σὰς εὐχαριστῶ

Ἐσεῖς τὸ πιῆταν γιὰ λόγου μου καὶ γὼ τὸ πίνω γιὰ λόγου σας.

Νά μᾶς ζήσουν. Στὶ χαρὲς τῶν ἀνύπαντρων καὶ τῶν παιδιῶν σας».

Ἀμέσως τότε σηκώνονται τὰ νιόγαμπρα καὶ στέκονται κοντὰ στὸ νουνό. Οἱ τραγουδιστὲς

κι' ἀπάντηση εἶναι καλῶς νά κοπιάσῃ καὶ περνᾷ τὴν κομπανία τῶν ὁργάνων. Πίνουν ὅλοι ἔτσι εὐχόμεοι καὶ σχολιάζοντας τὴν ποιότητα τοῦ κρασιοῦ μέχρι τοῦ τελευταίου. Τότε πίνει ὁ Νουνός πού λέει τραγουδώντας :

«Κάτω στὸ δαφνοπόταμο ἀπ' εἶναι οἱ δάφνες οἱ πολλὲς δασιὲς μηλιές, πορτοκαλιές καὶ τὰ δασιά γαρούφαλλα Ἐκεῖ κάθεται ὁ κύρ- νουνός μ' ὄλα τ' ἀναδεχτούδια του. Θά νάθω ἀπάνω σ' αἶθρον νά θγάλω θρύση με νερό νά πιοῦν τὰναδεχτούδια του. Κι ἀπλώσε στὴν τσεπούλα σου στὴν ἀργυρὴ σακκούλα σου κι ἂν ἔχῃς ἄσπρα καὶ φλουριά κέρνα τὰναδεχτούδια σου, κέρνα κι ἐμὲ πού τραγουδῶ».

Μετὰ τὸ χορὸ κερνᾷ ὁ νουνός τὰ (ἀναδεχτούρια του) νιόγαμπρα, τοὺς τραγουδιστὲς καὶ τὴν κομπανία τῶν ὁργάνων Ἀντίστοιχα τὰ ἀναδεχτούδια δίνουν στὸ νουνό τὰ δῶρα τους καὶ τὸν παρακούμπαρο συνήθως ἕνα χειρομάντηλο χρή-

σιμο καὶ στὸ χέρι γιὰ χορὸ καὶ στὴ μύτη. Τώρα ἦρθε ἡ ὥρα τῆς πεθεράς πού πρέπει νά τῆς ποῦν τὸ τραγούδι της. Ἐκείνη σηκώνεται, καμαρώνει σιέται καὶ τὰ ὄργανα ἀρχίζουν :

«Ἀπόψε ἡ μάννα τοῦ γαμπροῦ κι ἡ πεθερά τῆς νύφης με τοὺς ἄερες μάλωνε, μετὰ θοριὰ μαλῶνει Πᾶψε θοριὰ μ' τὰ κύματα, πᾶψε με τοὺς ἄερες ν' ἀνάψω τὰ λυχνάρι μου, τὰ χρυσοφαναρά μου γιὰ νά ἰδῶ τὴ νύφη μου πού μῶφερεν ὁ γιός μου ὁ γυιός μου ὁ καμαριάρης».

Μετὰ τὸ τραγούδι τῆς πεθεράς, ὁ νουνός σηκώνει τὰ νιόγαμπρα, τὸν κρατοῦν νά χορεύῃ, τὰ κρατεῖ μετὰ κι αὐτὸς καὶ σιμᾷ τὴν αὐγὴ πεθε-

ρὰ καὶ πεθερὸς κρατοῦν τὴ νύφη καὶ τὸν γαμπρό καὶ χορεύουν ἐνῶ οἱ τραγουδιστὲς τραγουδοῦν τὸ παρακάτω κολακευτικὸ τραγούδι :

«Σ' ὅσους γάμους κι ἂν ἐπῆγα, τέτοια νιόγαμπρα δὲν εἶδα εἶν' ἡ νύφη μας μεράκι κι ὁ γαμπρός παλληκαράκι».

Φουντώνει ὁ χορὸς, σηκώνονται ὅλοι καὶ τελευταῖα χορεύουν τὸ γινωστὸ συρτὸ «ψηλὰ στὴν κουστελάτα, θόσκουν τὰ πρόβατα».

Στὸ μεταξὺ ξεκλέβεται ἡ νύφη καὶ τρέχει ν' ἀλλάξῃ φόρεμα καὶ γυρίζοντας κερνάει ὅλους τοὺς καλεσμένους με

γλυκὸ πού ἔφερε ἀπὸ τὸ πατρικὸ της. Οἱ καλεσμένοι ἀσημῶνουν τὴ νύφη με διάφορα νομίσματα γιὰ «γούρι» καὶ σιγά-σιγά ἀφοῦ δίνουν εὐχὲς ἀποχαιρετοῦν καὶ φεύγουν ἐνῶ χαράζει καὶ τὰ ὄργανα παίζουν τὸ τραγούδι πού ὅλοι τὸ τραγουδοῦν.

«Τώρα τὴν αὐγὴ, τώρα σιμᾷ νά φέξῃ τώρα ταῖπουλιά, τώρα τὰ χελιδόνια τώρα οἱ πέρδικες, συχνολαλοῦν καὶ λένε —Ξύπνα ἀφέντη μου, ξύπνα γλυκὸ μ' αἰταίρι, ξύπνα κι ἔφεξε, ξύπνα καὶ πήρε ἡ μέρα ξύπνα φίλησε δυὸ μάτια λιγωμένα κι ἄσπρονε λαιμό. Ἀσπρονε σάν τὸ χιόνι σάν τὸ κρὺ νερό — πῶρεται ἀπὸ χιόνια κι ἀπὸ τὰ ψηλὰ θουνά — κι ἀπ' τὰ κρούσταλλα».

Μαζί φεύγουν καὶ οἱ «μπεκοτῆδες» καλεσμένοι ἀπ' τὴ μεριά τῆς νύφης πού πάνω κάτω εἶναι καμιά 15αριά νοματαῖοι.

ΔΕΥΤΕΡΑ : Βράδυ μετὰ τὸ γάμο «ΠΙΣΤΡΟΦΙΑ».

Τὸ γλέντι τώρα συνεχίζεται στὸ σπίτι τῆς νύφης ὅπου μαζεύονται πάλι οἱ συγγενεῖς τῆς νύφης καὶ μερικοὶ ἀπὸ τῆς

σουλῆς καὶ γλεντοῦν ὡς τὸ πρωτὶ τῆς Τρίτης ἐπαναλαμβάνοντας συνήθως τὰ ἴδια τραγούδια ἐκτὸς ἀπὸ τὰ τραγούδια τὰ ἀφιερωμένα στὸ νουνό, πεθερά κ.λπ.

Τώρα ἡ νύφη πρέπει νά τοιμάστῃ γιὰ τὴν Κυριακὴ πού θά πάει στὴν ἐκκλησίᾳ γιὰ νά προσκυνήσει.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΤΣΙΝΕΛΗΣ	Δραχ. 500
ΑΝΔΡΕΑΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ	» 200
ΕΜ. Π.	» 200
ΓΙΑΝΝΗΣ ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ	» 200
ΑΦΟΙ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΚΗ	» 200
ΒΑΣ. ΣΗΓΡΟΥ	» 200
ΒΑΣ. ΜΗΟΜΠΟΛΗΣ	» 200
Μ. Α.	» 200
ΚΛΕΩ ΕΓΑΓΓΕΛΑΤΟΥ	» 200
ΔΗΜ. ΨΥΧΟΓΙΟΣ	» 250
ΓΙΑΝΝΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	» 200
ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΚΑΛΙΑΚΑΤΣΟΣ	» 200
ΝΙΚΟΛ. ΚΑΛΙΑΚΑΤΣΟΣ	» 200
ΠΕΤΡΟΣ ΛΑΜΠΡΑΚΗΣ	» 200
ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΚΑΛΙΑΚΑΤΣΟΣ	» 200
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Γ. ΜΑΡΗΣ Ἀμυν.	» 500
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ	» 500

ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΗ — ΕΞΗΓΗΣΗ :

Τὰ ἐπώνυμα κείμενα δὲν ἐκφράζουν ἀπαραίτητα καὶ τὴ γνώμη τῆς ἐφημερίδας μας. Ἡ γλωσσικὴ προτίμηση εἶναι σεβαστὴ. Ἡ Δημοτικὴ εἶναι ἡ γλώσσα μας.

Ν'ΚΟΛΑ ΤΟΣΚΑΣ

(ὁ ταχυδρόμος τῆς ἐποχῆς μου)

Ἄκομα στὸ χωριό, σάν μι-
λᾷς γιὰ ταχυδρόμο δύσκολα
οἱ παλιότεροι μποροῦν νά ξε-
χωρίσουν τὶς ἐννοίες ταχυδρο-
μεῖο —Μάρκος Ν'κόλα Τόσκας.
—Μάρκος ἦταν τὸ μουλάρι
του, γέρικο κι' αὐτὸ σάν καὶ
κεῖνον ὑπομονετικὸ στὸ φορτίο,
στὸ κρὺο, στὴ θροχή, στὸ χιό-
νι.

Ν'κόλα Τόσκας ἦταν ὁ τα-
χυδρόμος τοῦ χωριοῦ, ἦταν ἡ
ἐπικοινωνία μετὰ τὸν «ἔξω κό-
σμος» ἦταν τὰ σοῦρτα καὶ τὰ
φέρτα τῶν χαμπεριῶν τῶν γύ-
ρω χωριῶν.

Σάν πέθανε κάποιος, σάν
γεννήθηκε κάποιος, ἢ σάν παν-
τεύτηκε κάποιος.

Φίλος μ' ὅλους φιλόξενος
γιὰ ὅλους, καὶ φιλοξενοῦμενος
ἀπ' ὅλους. Ἡ τσαμποῦνα
τοῦ ἐρχομοῦ του χαρὰ καὶ γε-
γονός.

Τὸ φεύγα τοῦ νέου τῆς ἐπο-
χῆς. Ἡ θόλτα - θόλτα ὅλοι
γνωστοὶ του, ὅλοι φίλοι του,
ὅλοι μετὰ τὰ μικρά τους καὶ τὰ
παραγκόμια τους. Κάποτε εἶχε
στὴ «ντάσκα» του ἕνα γράμμα
πού τὸν θασάνιζε ἡ Δ)νοη. «Ε-
γραφε «στὸ Γιῶργο τῆς Λένως
π' ὄχει κουμπάρα τ' βασιλική».
Ἐκανε δυὸ βδομάδες νά ἐντο-
πίσει τὸν παραλήπτη. Τελικὰ
τὸν θρῆκε καὶ τὸ γράμμα ἔ-
φτασε στὸν προορισμὸ του.

Τοῦτος δὲν ἦταν ταχυδρό-
μος ἦταν ἀπ' ὄλα, λίγο ἀπ' ὄ-
λα, καὶ ἀγωγιάτης καὶ ταχυ-
δρόμος, καὶ λίγο γιατρός καὶ
λίγο συμβιβαστὴς στὶς διαφο-
ρές, ἦταν «ΑΝΘΡΩΠΟΣ».

Κι' ὁ Μάρκος ἐνοιῶθε, ἐνοι-
ῶθε τὸ χρέος κι' αὐτοὶ λές,
κι' ἦταν ἄνθρωπος καὶ πομό-
νευε καὶ κρὺο, καὶ φόρτωμα,
καὶ περπάτημα.

—Ἀίντεε Μάρκο, μᾶς καρ-
τερᾶνε, κάνε κουράγιο.

Μᾶς καρτεροῦν, ὁ κόσμος.

Μᾶς καρτεροῦν σπῖτια. Μᾶς
καρτεροῦν καὶ στὸ δικό μας
τὸ σπῖτι σάν κλείσει ἡ «γύρα».
Ποῦναι τέτοιοι ἄνθρωποι σή-
μερα! Σήμερα μετράει τὸ φα-
κελάκι καὶ τὸ μπαξίσι.

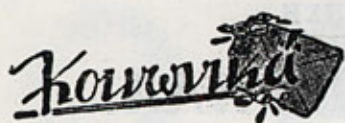
ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΑΡΑΠΗΣ

Σ' ΑΥΤΟ ΤΟ ΦΥΛΛΟ
ΓΡΑΦΟΥΝ

Χ. Α. : Χρήστος Ἀντωνίου
Ν-ς : Νώντας Ρακόπουλος

ΤΖΟΥΜΕΡΚΙΩΤΗΣ : Τέλης
Μπαρτζώκας.

ΤΑΣΟΣ ΑΝΔΡΙΩΤΗΣ : Νώ-
ντας Ρακόπουλος.

ΓΑΜΟΙ

Την Κυριακή 15.7.79 έγινε ο γάμος του Κώστα Μπόμπολη από τη Ροδαυγή με την Εύγενία Καλλιμογιάννη. Τους εύχόμαστε να ζήσουν.

ΘΑΝΑΤΟΙ

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΕΣ

«ΤΟ ΕΤΟΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ»

Όταν τὰ τάνκς γίνουν λουλούδια
καὶ τὰ κανόνια γίνουν τραγούδια,
ὅταν οἱ σφαῖρες γίνουν λαμπάδες
καὶ τὰ τουφέκια περικοκλάδες,
ὅταν οἱ πράκτορες, ὅταν ἡ CIA
καὶ ἡ ΚΑ - ΚΕ - ΜΠΕ μποῦν στὰ μουσεῖα,
ὅταν οἱ πύραυλοι, ὅταν οἱ δόμινες
θαφτοῦν γιὰ πάντα στὶς κατακλόμενες,
ὅταν οἱ δρόμοι γίνουν πλατείες
καὶ τὰ φουγάρα δενδροστοιχίες,
ὅταν οἱ θάλασσες γίνουν σαλόνια,
καὶ τὰ ρυάκια ἄσπρα σεντόνια,
ὅταν ἡ γάγγραινα γίνει σαπίλα
κι' ὁ κουρνιαχτός γίνει μαυρίλα,
ὅταν τὸ φῶς γίνει ἀστέρι,
κι' ὁλος ὁ κόσμος αὐτὸ θὰ τὸ ξέρει,

Τότε ὁ ἥλιος παντοῦ θὰ λάμπει
θὰ στήνουν γλέντια δουνὰ καὶ κάμποι,
τότε θὰ ποῦμε ἐμεῖς οἱ μεγάλοι
νὰ «ἡ χρονιά τοῦ παιδιοῦ» ἡ μεγάλη.

ΤΖΟΥΜΕΡΚΙΩΤΗΣ

ΑΝΕΚΔΟΤΕΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ

Ὁ πρῶτος Δάσκαλος τοῦ χωριοῦ μας Κ. Παπαγεωργίου μετὴ τὴ «δασκάλα του». Ὑπηρετήσε στὸ χωριὸ ἀπὸ 1903 — 1932 ποὺ πέθανε.

ΤΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

Ἐγινε στὶς 29 καὶ 30 Ἰούνη τὸ πανηγύρι τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων στὸ χωριὸ.

Ἡ συμμετοχὴ τῶν πατριωτῶν ποὺ ἦρθαν ἀπ' ὅλες τὶς ἄκρες τῆς Ἑλλάδας ἦταν μιὰ ἀκόμη ἀπόδειξη ὅτι ἡ ἀγάπη τους γιὰ τὸ χωριὸ εἶναι μεγαλύτερη τώρα ἀπὸ κάθε ἄλλη φορά...

Ἐντυπωσιακὸ ὅσο καὶ ζωηρὸ παρὼν ἔδωσε μὲ καθολικὴ συμμετοχὴ καὶ ἡ ἀδελφότητα ΑΡΤΑΣ, ἡ ὁποία πρέπει σ' ὅλα τὰ πανηγύρια τοῦ χωριοῦ μας νὰ δίνει τὸ παρὼν ἀφοῦ ἡ ἀπόστασις ΑΡΤΑ — χωριὸ εἶναι σχετικὰ ἐλάχιστη.

Τὴν πρώτη μέρα ὁ χορὸς κράτησε ὡς τὰ ξημερώματα, παρ' ὅλο ποὺ συχνὰ γίνονταν διακοπὲς ρεύματος. Τὴ δεύτερη μέρα ἡ θροχὴ στὴν ἀρχὴ καὶ ἡ ὀριστικὴ πλῆθυν διακοπὴ ρεύματος στὴ συνέχεια παρ' ὀλίγο νὰ σταθοῦν ἐμπόδιο νὰ μὴν ἀκούσουμε κλαρίνο. Ὅμως ξαφνικὰ δεκάδες κερὰ ἀναψαν καὶ ἡ πλατεία ἔλαμψε. Ἐνα καινούργιο γλέντι χωρὶς μεγάφωνα καὶ μικρόφωνα ἀρχίζει. Θυμίζει τὴν ἐποχὴ τοῦ τότε. Ἐνθουσιάζει τοὺς πατριώτες καὶ τελειώνει τὴν ἐπόμενη στὶς 11 μὲ πατινάδα.

Ὅλοι κουρασμένοι — μουσικὸ συγκρότημα καὶ πατριῶτες — ἀποχωροῦν κατενθουσιασμένοι ἀπὸ τὴν ὅλη ἐξέλιξιν τοῦ διήμερου πανηγυριοῦ καὶ εὐχονται καὶ τοῦ χρόνου καλύτερα.

Ἀς δίνουμε πάντα τὸ παρὼν σὲ τέτοιες ἐκδηλώσεις, εἶναι ἀνάγκη δική μας, ἀλλὰ καὶ τοῦ χωριοῦ μας. Σύνθημά μας, ὅλοι στὰ πανηγύρια καὶ στὶς ἐκδηλώσεις τοῦ χωριοῦ μας.

ΧΑΡ. ΓΕΩΡΓΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΑΝΕΚΔΟΤΟ

— Σὰς ἐπαναλαμβάνω, κύριε, δὲν μπορῶ νὰ δώσω στὴν κόρη μου περισσότερα ἀπὸ πενήντα χιλιάδες φράγκα προίκα.
— Ληρμονεῖτε, κύριε Κάν, τὴ μικρὴ περιπέτεια τῆς κόρης σας μ' ἔκλειον τὸν ἀξιωματικό.
— Ἀς τὶς κάνουμε ἐξήντα.
— Θὰ ἔπρεπε νὰ λάβετε ὑπὸψιν ὅτι ἡ φήμῃ τῆς οικογενείας σας δὲν εἶναι πρώτη τάξις.

— Τέλος πάντων ἄς γίνουν ἐβδομήντα πέντε χιλιάδες ἢ προίκα.

— Καὶ ἂν ἤθελα νὰ μιλήσω γιὰ τὴν οἰκογένεια τῆς συζύγου σας...

— Σὰς παρακαλῶ. Δίνω ἐκατὸ χιλιάδες, ἀλλὰ οὔτε ἓνα φράγκα περισσότερο. Τώρα ἂς μιλήσουμε καὶ γιὰ τὸ γαμπρό.

— Εἶναι περιττὸ κύριε. Κατεβαίνω ἀμέσως στὶς πενήντα χιλιάδες.

'Αναδρομή στὰ περασμένα

Ὅσο περνᾶνε τὰ χρόνια, τόσο καὶ πρὸ συχνὸ ἀναθυμιάσκει τὸ παρελθὸν κι' ἀνασκαλεύοντας τὰ περασμένα πασχίζουμε νὰ βροῦμε κάτω ἀπὸ τίς στάχτες τῆς λησμονιάς, κάποια σπῖθα, ποὺ θὰ μπορέσει νὰ φωτίσει κάποιες, ξεθωριασμένες εἰκόνες ἀπ' τὴ ζωὴ μας, ποὺ διάδθηκε καὶ χάθηκε ἀνεπίστρεφτα στ' ἀνεξερεύνητα βάθη τῆς αἰωνιότητος.

Κι' αὐτὲς οἱ ἀναλαμπές, ποὺ ξεπετιοῦνται ἀπ' τίς ἀναμνήσεις, φέρνουν μεγάλη ἀνακούφιση καὶ πολλὰς φορές διώχνουν τίς σκοτοῦρες τῆς ζωῆς καὶ διασκεδάζουν τίς στενοχώριες. Ἔτσι ἄλλωστε, τάχει ρυθμίσει ἡ μοῖρα στὶς ἐννοίες καὶ στὶς στενοχώριες καὶ πάντα νὰ παραπονιέται.

Ἀμα, ὅμως, τὸ σήμερον γίνεται χθές, τότε ξεχνιοῦνται οἱ πίκρες τοῦ καὶ τὸ ξαναθυμιάσκει μὲ νοσταλγία, σὰν νὰ μὴ μᾶς εἶχε στενοχωρήσει. Ἔτσι, σὰν περάσουν τὰ χρόνια, ποὺ μπορεῖ νὰ ἦταν γιοιὰτα στενοχώριες, ἅμα τὰ ξαναφέρουμε στὴ θύμησίν μας ὕστερα ἀπὸ πολὺ καιρὸ, μᾶς εἶναι πάντα νοσταλγικά.

Κι' ὅσο ὁ ἄνθρωπος πλησιάζει πρὸς τὸ τέλος τῆς πορείας του ἀπάνω στὴ γῆ, τόσο καὶ πρὸς τὸν ξαναθυμιάσει τὰ παιδικὰ του χρόνια, καὶ τὰ ξαναζεῖ μὲ τὴ φαντασία του.

Ἐνας Γάλλος σοφὸς δὲν θυμᾶμαι τ' ὄνομά του, ἔγραφε: «Ἀπ' ὅπου διέλθω τὴν ὥρμην μου ἡλικία κλίνω πρὸς τὸ γῆρας, αἰσθάνομαι, ὅτι αἱ ἀναμνήσεις, αἱ παιδικαὶ ἀναγεννῶνται ἐνῶ αἱ ἄλλαι δὲν ὑπάρχουν. Αὐταὶ ἀποτυπώνονται εἰς τὴν μνήμην διὰ σημείων τῶν ὁποίων ἡ γοητεία καὶ ἡ δύναμις αὐξάνουσιν ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ὡς ἐὰν αἰσθανόμενος τὴν ζωὴν νὰ φεύγει ἐξήτουν νὰ τὴν ἀναχατήσω διὰ τὴν ἀπαρχὴν τῆς».

Νομίζω πὼς εἶναι πολὺ σωστὴ κι' ἔχει πολλὴ ἀλήθεια. Ἀλλὰ καὶ ὁ μεγάλος μας τραγικὸς Σοφοκλῆς εἶπε:

«Τοῦ ζῆν οὐδεὶς ὡς ὁ γηράσκων ἔρα». Γιατὸ κι' ἐκεῖνος ποὺ τὸν πῆραν φαλάγγι τὰ χρόνια, γιὰ ν' ἀνακουφιστεῖ, κάπως ἀπ' τὸ ἄγχος τῶν γηρατειῶν προσπαθεῖ, ἀπεγνωσμένο ν' ἀγγιστρωθεῖ ἀπ' τίς ἀναμνήσεις. Ἀναπολώντας, λοιπὸν μερικὲς φορές τὰ περασμένα γυρνᾶει ἡ θύμησί μου ἐκεῖ ποὺ ἔχεις γεννηθεῖ σὲ κακοτράχαλα δουνά, γιὰ ν' ἀναζητᾶς τοὺς κάμπους. Καὶ σὰν πῆρες τὸν κατήφορο, ν' ἀναζητᾶς πάλι τὰ χωριά, τὰ δουνὰ καὶ τὰ λαγκαδιά. Καὶ ν' ἀναθυμιάσαι τοὺς θράχους σου καὶ τίς στουρνάρους ποὺ σοῦψαν τὶς φτέρνες σου καὶ σ' ἔκαναν νὰ στέκεσαι ὀρθὸς στὶς πολιτείες.

Καὶ νὰ φέρνεις στὴ θύμησίν σου τὰ χωριά καὶ κάποιους καπνὸς π' ἀλλοίμονο, σήμερον, καπνὸς δὲν ἀναθρόσκει. Καὶ νὰ θυμᾶσαι ἀκόμα τίς ἐκκληροῦλες κείνα τὰ γραφικά, τὰ γραμμωτά, καὶ τὰ δαντελωτά πεζούλια, καὶ οἱ τοῖχοι κτισμένοι πέτρα στὴν πέτρα χρονῶνε μόχθο καὶ ἰδρώτα γιὰ νὰ κρατᾶνε τὰ λίγα χῶματα. Νὰ θυμᾶσαι ἐκεῖνους τοὺς καλοὺς καὶ ἀπλοὺς ἀνθρώπους ποὺ μὲ τὰ ἀστεῖα καὶ τὰ καλαμπούρια

τους, σοῦ δύναντο τὸ γέλιο καὶ τὴ χαρά.

Φωνές, τραγούδια, ἄκρη σ' ἄκρη στὸ χωριό. Τὰ καφενεῖα γεμῖατα κόσμο. Οἱ πλατείες καὶ οἱ γειτονικὲς γεμῖατες παιδούρια. Παιχνίδια, φωνές, τρέλλες. Τὰ γιδοπρόβατα μὲ τίς κουδούνες τους, οἱ ξευγάδες κ. τ.ἄ.

Σήμερα ἐκεῖ ποὺ γεννήθηκες οἱ ὁμορφιές καὶ ἡ ζωὴ ἔχει ἀλλάξει. Κόσμο δὲν βλέπεις, τὰ κλαριά ξεράθηκαν, τὰ νερά στερέψαν, ἄλλη φύση, ἄλλη ζωὴ. Τὰ πουλάκια ποὺ πετοῦσαν περίφανα καὶ αὐτὰ χάθηκαν. Μόνο ὁ Γκιώνης τὸ λέει λυπημένα. Βγαίστε ἀνθρώποι μου καλοί, νὰ βρῶ καὶ γὼ τὸν ἀδελφὸ μου.

Πές μου καλὸ πουλάκι μου, γιατί δὲν ξαναφάνεις, ποῖος κυνηγὸς σὲ πλήγωσε καὶ δὲν μπορεῖς νὰ γίνεις. Πόσες θύμνησες δὲν ἔρχονται πολλὰς φορές στὴ σκέψιν μου καὶ πόσες εἰκόνας καὶ σκηνές δὲν ξαναζωντανεύουν στὴ μνήμην μου σὰν ἀναπολῶ ἐκεῖνη τὴν ἐποχὴ.

Κλείνοντας αὐτὴ μου τὴν ἀναδρομὴ στὰ περασμένα νοιώθω σὰν ποχρέωση νὰ τὴν ἀφιερῶ στὸς χωριανούς ποὺ χάθηκαν σὰν ἓνα εὐλαδικὸ μνημόσυνο καὶ σὲ κείνους ποὺ βρίσκονται στὴ ζωὴ σὰν ἓνα ἱερὸ χαιρετισμὸ.

ΤΑΚΗΣ ΖΑΧΑΡΗΣ

ΣΤΗΝ ΠΑΡΗΓΟΡΗΤΡΙΑ

ΤΖΕΝΗΣ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

(Ἀπ' τὶς θυζαντικὲς ἐκκλησίες τῆς Ἀρτας καὶ τοὺς θυζαντινοὺς θρόλλους).

Στοῦ γεφυριοῦ σὰ θὰ σταθεῖς τὴ θρυλικὴ ἀψίδα τὴν ἐκκλησιά σου μπρὸς θωροῖς (ρεῖς στοῦ ἡλίου τὴν ἀχτίδα.

Μὲς τοὺς αἰῶνες στέκ' ἐκεῖ ὑψώνεται σὲ δάθος ἐξαιρετ' ἀρχιτεκτονικὴ ἀλλοτινῆς ζωῆς τὸ πάθος.

Οἱ τροῦλλοι τῆς οἱ θολωτοὶ τὰ τόξα δαχτυλίδι ἔγιναν κόσμημα κι' αὐτοὶ τῆς Ἀρτας τὸ στολίδι.

Καὶ σὰ στοῦ χρόνου τὴν ἀχλὺ ὁ λογισμὸς γυρίζει ἔν ὄραμα σὰ νὰ μιλεῖ περνᾶ καὶ σὲ κοιμίζει.

Κι' ἀκούς χαμπάνες μακρινῆς τῶν θρόλλων ν' ἀντηχοῦνε ἀγγέλοι μὲ γλυκὲς φωνές τὴ δόξα νὰ ὑμνοῦνε.

Θωροεῖς τὴν Ἄννα Κομνηνὴ στὴ σταυροθόλωτη θωριά τῆς σὰν Παναγιὰ θυζαντικὴ Δοῦκες-δεσπότες συντροφιά τῆς

Κι' ἀστράφτουνε τ' ἀσημεῖα κι' οἱ Πορφύροι χιτῶνες διαμάντια τζοδαῖρικά μὲς τίς χρυσὲς τίς ζώνες.

Μὰ πὰ ξυπνᾶς!... καὶ οἱ καιροὶ καὶ οἱ γεννιὲς πεθαίνουν σύμβολα - μόχθοι ἱεροὶ τὰ ἔργα τους ποὺ μένουν.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Ἀθῆναι 16.5.79
Ἀξιότιμε Κύριε Πρόεδρε τῆς Ἀδελφότητος

Διὰ συλλυπητηρίους εὐχὰς σας, εὐχαριστοῦμε θερμότητα. Μὲ ἐκτίμησιν
Οἶκ. ΑΡΙΣΤ. ΚΙΤΣΟΥ

Ἡ Διονυσία Γ. Γεωργίου ἀπὸ τὸ Κριονέρι Κεντρικοῦ, ἀπὸ ἀτύχημα θρίσκει στὸ ΚΑΤ Κηφισιάς.

Τῆς εὐχόμαστε περαστικά.

«Ο ΑΡΑΧΘΟΣ»
ΜΗΝΙΑΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ
ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΑΡΤΑΣ

Διευθυντὴς καὶ Ὑπεύθυνος
σύμφωνα μὲ τὸ Νόμο:
ΧΡΗΣΤΟΣ Ι. ΑΝΤΩΝΙΟΥ
Πρόεδρος Ἀδελφότητος
ΠΕΙΡΑΙΩΣ 4 (Ὁμόνοια)
ΓΡΑΦΕΙΟ : Τηλ. 52.33.131

Ὑπεύθυνος Διεκπεραίωσης
ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΑΡΑΠΗΣ
Τηλ. 778.3303

Ὑπεύθυνος Τυπογραφείου :
ΘΟΔΩΡΟΣ ΜΑΤΑΦΙΑΣ
Βατσαλῆ 9 - Τηλ. 5222.297

Συνδρομές :

Ἐσωτερικοῦ δρχ. 200
Ἐξωτερικοῦ δολλ. 15
Μάρκα 40
Ἐπιχειρήσεις - Ὁργάνισμοι - Συνεταιρισμοὶ δρχ. 500

ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΣΙΔΗΡΟΥ — ΑΛΟΥΜΙΝΟΥ
ΠΟΡΤΕΣ — ΠΑΡΑΘΥΡΑ — ΧΩΡΙΣΜΑΤΑ
ΚΩΣΤΑΣ Ν. ΚΑΛΙΑΚΑΤΣΟΣ

Ὁδὸς Μενίπου 27 — ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ — Τηλ. 57.20.814

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ από τη σελίδα 1
πό τον παχύ ισκίο των ελαιώνων, το ομαδικό φαγητό σε υπαίθρια τάβλα, το παιχνίδι με μπάλες και ρακέτες, το ούζακι και ο χορός με μαγνητόφωνο.

Ενθουσιώδεις και εκδηλωτικοί οι πατριώτες και φίλοι άκδρομείς δίνουν υποσχέσεις πως δεν θα λείπουν πια από παρόμοιες εκδηλώσεις οι όποιες όμως —τόνισαν— πρέπει να γίνονται συχνότερα.

Στιγμιότυπο από την έκδρομή στα Πολιτικά Εύβοιας. Λίγη ανάπαυση μετά το μπάνιο.

να, ήταν το κοντράρισμα της καθημερινής ρουτίνας, μιας ρουτίνας που μόνο με τέτοιου είδους ευχάριστες εκδηλώσεις με τριάζεται. Άκόμη πιο ευχάριστη ήταν η επιστροφή που συνδυάστηκε και με την παραμονή για λίγο στην Χαλκίδα για παγωτό και καφέ και την παρακολούθηση του φαινομένου της Παλίρροιας.

Χ. Α.

Μια ακόμη εκδήλωση της άδελφότητας πέρασε στην ιστορία με επιτυχία. Ευχαριστούμε τους πατριώτες και φίλους που πήραν μέρος στην εκδήλωση και τους υποσχόμαστε πως φέτος θα πραγματοποιήσουμε και άλλες πολλές εκδηλώσεις.

Χ. Α.

ΣΚΙΤΣΑ ΑΠΟ ΤΟ ΧΩΡΙΟ

Γυρίζω πίσω μερικά χρόνια στην ιστορία μας, στη διατροφή μας και γενικά στα όλα μας και ως άρχισω από το Συνόγαλο, πώς να το ξεχάσω, όταν θυμάμαι το καπάκι που χώραγε 2 οκάδες τότε, τριμένα ψωμί κουλούρα απ' τη γάστρα και 6-8 κουτάλια ξύλινα χόρευαν το τσιφτετέλι ή και εν έλλειψι το ψωμιού το συμπλήρωνε η Μπατσάρα ή ξεροψημένη προσοφά. Δεν πάνε πολλά χρόνια είχαes ξυνόγαλο και λαχανόκηπο για Μπατσάρες εθγαζες το καλοκαίρι σου άνετα για τη διατροφή σου, έβαζες και καμιά κλωσαριά έτρωγες και καμιά φτερούγα που θα περίσσειε από κάνα μουσαφίρη που θα σούρχονταν την Κυριακή ή καμιά γιορτή στο σπίτι σου.

Και ή άρτιμη (πρένζα) δεν έλειπε από μετρημένα σπιτία. Έλιές στο χωριό σπανίζανε, ήταν είδος πολυτελείας, κατέβαινε κανένας χωριανός στην πόλη και αγοράζε κάνα τενεκέ και γινότανε μαθευτό σ' όλο το χωριό, τις αγοράζε στην λαϊκή αγορά για λίγο φθηνότερες, θυμάμαι λέγανε τις πήρε 3-5 δρ. την οκά και με αυτό τον τενεκέ έπρεπε να περάση όλη του τη χρονιά, καθώς και κάνα τενεκέ λάδι.

Αυτό γινόταν από λίγες οικογένειες οι άλλοι, οι πιο πολλοί φωνίζανε στα μπακάλικά του χωριού με αντίκρυσμα αυγά, πέρναν λίγες έληές και το

λάδι στη μσοκάρα, όσο για το χειμώνα φρόντιζαν να εξασφαλίσουν απ' τα χωράφια τους λίγα φασόλια, φακές, ρεθύδια και ό τραχανάς άπαραίτητος και όσες οικογένειες φτιάχνανε αρκετόν βγάζανε καλό χειμώνα και αν του τύχαινε να σου μένει και ή γελάδα στέρφα τότε γύριζες από σπίτι σε σπίτι να κοιμήσεις λίγο γάλα να φτιάξεις και σ' ό τον τραχανά σου κι' αυτό γινόταν το 15αύγουστο που σαρακόστευαν πραγματικά και την βόλευαν με καρπούζια και ντομάτες.

Για το ξυνόγαλο όσες νοικοκυρές μανάδες μας είχαν την ευκαιρία και δεν ασχολούνταν με τον σκάλο του καλαμποκιού ή με το θέρο ή με τα ζωντανά, καθόνταν στο σπίτι και το βράγαν το πρωί γιατί έτσι έλεγαν, έθγαζαν και πολύ βούτυρο για να το κρύψουν λίγο-λίγο να γίνει 2-3 οκάδες, να το πουλήσουν, να φωνήσουν κάτι για το σπίτι, ρούχα, παπούτσια κλπ. Οι άλλες μανάδες γύριζαν κατάκοπες το μεσημέρι από τη δουλειά του χωραφιού και άρχιζαν το «μπάμπα-μπόμπα» στη πόρτα του σπιτιού με την γαλόκα και αν ήθελε κανένας γείτονας να κοιμηθώ κοιμόταν με τον θόρυβο της γαλόκας. (Σ.Σ. εργαλείο -σύστημα για την παρασκευή του βούτυρου και του ξυνόγαλου).

Σήμερα πώς στο χωριό και δεν βρίσκεις ψωμί καλαμποκι-

ΕΥΘΥΜΕΣ
ΑΡΑΧΘΙΝΕΣ
ΙΣΤΟΡΙΟΥΛΕΣ

Στη κατοχή, το '43-44, ή φυματίωση θέριζε ζωές και ό χτικιασμένος, όπως έλεγαν τον φυματικό, ήταν άποκοιμένος απ' τη ζωή. Συνήθως κλεινότουσαν ένα σπιτάκι ή μια καλύβα και εκεί περίμεναν τον θάνατο. Τα σκεύη, ρούχα και το σπίτι ήταν άπλησίαστα για τους άλλους και για τους πιο κοντινούς συγγενείς ακόμα.

Θυμάμαι όταν πέθανε κάποιος φυματικός στα Λαγκάδια το σπίτι που έμενε έρημιωσε. Ούτε γελάδια δεν βάζαν μέσα. οι δέ νοικοκυραίοι μένανε σ' ένα παλυόσπιτο, καλύβα. Ο πατέρας μου με την βοήθεια του άδελφού του γιατρού, που βρίσκονταν εκεί τότε σκάρωσαν το έξης παιχνίδι για να τους επαναφέρουν στο έρημιωμένο σπίτι:

— Άκουσε Κώστα, έχω μια σκόννη που θα απολυμάνουμε το σπίτι τέλεια και μ' ένα ασθέτωμα δεν θα υπάρχει κανένας φόβος στο έγγυάται και ό γιατρός ό Τάσος. Τελικά πείσθηκαν και άρχισε ή επιχείρηση. Έτριψαν καλά ένα κεραμίδι, το άνακάτεψαν με μπαρούτι, φυσικά με κάποια μουσικήτητα, και ενώ οι άλλοι παρακολουθούσαν από απόσταση βάζει φωτιά μ' ένα σπέρτο και πούφφφ... σηκώθηκε σύννεφο από κόκκινο καπνό.

— Πίσω όλοι, φώναξε ό πατέρας μου και μ' ένα σάλτο πούθωσε ό Κώστας κατακαύλιζε σ' άλλων.

— Πού γαμούτ' την φιλάνδια τ' και κράτησε το γόνατο που χτύπησε...

Άκολούθησε το ασθέτωμα και ή πραγματική απολύμανση και ξανακοιμήθηκε το σπιτάκι στα Λαγκάδια. Η δουλειά αυτή επαναλήφθηκε και σ' άλλες περιπτώσεις στο χωριό μας αλλά και στα γύρω χωριά, διότι άλλως ήταν άδύνατο να πειστούν μ' άλλο τρόπο.

KIMON Γ. ΜΠΑΡΤΖΩΚΑΣ

σιο, κουλούρα της γάστρας ή νιατό του ταψιού, παραγγέλουν στην πόλη αλεύρι σπαρένιο ή απ' ευθείας ψωμί απ' το φούρνο, ευκολίες, κι' αν ζητήσεις και ξυνόγαλο λένε, δεν το τρώνε τώρα, αφού αποδουτυρώσουν το γάλα το ρίχνουν στα γουρούνια ή στα μσοχαράκια να το πιούνε.

Παράλειψα να γράψω πώς αν έθρεβες και γουρούνι όλο το χρόνο ήσουν ό πιο καλός νοικοκύρης. Το σκότωνες την παραμονή Χριστουγέννων με το τουφέκι για να κάνεις και ντόρο. Ο τάδε σκότωσε το γουρούνι και βγήκε 50-70 οκάδες.

Μεγάλη δουλειά, το παστρώμαζες στους τενεκές όσο ήθελες να ξεχειμωνιάσεις και πουλούσες και κάνα κομμάτι στο μαγαζί του χωριού και το «κάνανε στα μάτια» όσοι δεν μπορούσαν να αγοράσουν λίγο για τσιγαρίδα (τηγάνισμα) και ός μη με παρεξηγήσουν οι χωριανοί είτε στην Αθήνα βρίσκονταν είτε στο χωριό. Αυτή είναι ή αλήθεια της τότε ζωής του χωριού που την έζησα κι' εγώ.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΑΡΑΠΗΣ

ΑΡΑΧΘΙΝΗ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΠΟΙΗΣΗ

ΑΚΟΜΑ ΠΙΟ ΨΗΛΑ...

Πιο ψηλά,
ακόμα πιο ψηλά,
να πετάξουμε σ' άστρα,
να βρούμε το φεγγάρι, τον ήλιο.

Πιο ψηλά,
να φύγουμε απ' τη γη μας,
να ξεχάσουμε τον πόλεμο,
να ξεχάσουμε τη πείνα,
να χορτάσουν τα παιδιά ψωμί

Πιο ψηλά,
να λευτερωθούμε απ' τη γη
απ' τη γη, που μας δένει και
'Απ' τη γη, που μας έθρεψε

Πιο ψηλά
να βγούμε έξω απ' τον άέρα
έξω απ' τα άστέρια, το φεγγί
έξω απ' τον κόσμο μας, που

Στα πιο ψηλά, που πήγαμε,
χαλάσαμε τη γη μας
χαλάσαμε τις έποχές μας
αλλάξαμε τον άέρα μας, τον

Στα πιο ψηλά που φτάσαμε,
φωτίσαμε τις νύχτες μας,
τις κάνανε μέρες δολομιπρε
που έμοιαζαν μέρες μ' μέρες

Στα πιο ψηλά που φτάσαμε,
βρωμήσαμε τις θάλασσές μς
φοφήσαμε τα φάρια της
χάσαμε το όροσιό και τη φρ

Στα πιο ψηλά που φτάσαμε
φωτιά δάλαμε στα δένδρα μς
χάσαμε τ' άγρίμια τους
χάσαμε το λόγγου τα πουλιά, τον ισκίο τους.

Στα πιο ψηλά που φτάσαμε
χάσαμε τα πόδια μας
χάσαμε το νού μας
μάκρυναν των χεριών τα δάκτυλα κομβία να πατάνε.

Στα πιο ψηλά που φτάσαμε
χάσαμε την άπλωσιά της γης μας
κερδίσαμε τη χαρά των τσιμεντένιων κλουβιών
χάσαμε των πουλιών το κελαϊδισμό
κερδίσαμε τη φωνή των STEREO.

Στα πιο ψηλά που φτάσαμε
χάσαμε τη φωνή της καρδιάς μας
κερδίσαμε τη φωνή των αριθμών.
Χάσαμε τον άνθρωπο
κερδίσαμε τ' ανταλλακτικά του.

Πρόσθεση κι' αφαίρεση αν κάνουμε
με το νού, άστνη τη μηχανή
θα βρούμε πώς κερδίσαμε πολλά
χάσαμε την ιστορία μας.

Έχασε ή γη μας, την ισορροπία της
τα παιδιά δέ χόρτασαν ψωμί
έχασε ή ζωή την ισορροπία της
κλαίνε ακόμα τα παιδιά στον κόσμο πεινασμένα.

Πάντα πιο ψηλά τραβάμε
ακόμα πιο ψηλά σ' άστέρια
άχα κυττάμε χαμηλά;
Μην και μείνουμε ψηλά και χάσουμε τη γη μας
Μη χάσουμε τον έαυτό μας, το «άπομέσα μας».

Τόνα το μάτι στα ψηλά
τάλλο, στα χαμηλά, στις ρίζες
νάχουμε, τη γη μας νάχουμε το νού μας
νάχουμε την ισορροπία της γης μας
νάχουμε τη ρόκα της ζωής μας.

ΤΑΣΟΣ ΑΝΔΡΙΩΤΗΣ, 1979

ΓΙΩΡΓΟΣ Ι. ΑΝΤΩΝΙΟΥ

Πολιτικός και Τοπογράφος Μηχανικός Ε.Μ.Π.

Γραφείο: Τσιτσα 20 — ΑΘΗΝΑ

Τηλέφ. 3613.924 — 3606.739